

Ingenieursbureau H.M. van Joolen BV

Van het ouderlijk huis herinner ik mij dat de kolenhaard verwarmd werd met eierkolen en antraciet. Tijdens de hongervinter probeerden veel gezinnen de huiskamer te verwarmen met hout. Hout waarvoor veel bomen gekapt werden. Eenmaal op mijzelf wonend verwarmde ik de huiskamer eerst met een straalkachel, daarna met een oliehaard. Na weer een verhuizing kon ik van de vorige bewoner een Jaarsma kolenhaard overnemen, waarvan aan de voorzijde een reepje mica ontbrak. Begin jaren zestig ging men in Nederland over op aardgas. In 1983 kreeg ik een maisonnette toegewezen die centraal wordt verwarmd.

Om wat meer over centrale verwarming te weten nam ik contact op met Carel van Joolen van het Ingenieursbureau H.M. van Joolen BV. Ook bezocht ik mevrouw C. van Joolen-Doets en liet haar vertellen over haar in 1989 overleden echtgenoot die aan de basis stond van het bedrijf.

Het begin

Hendrikus Marinus (Henk) van Joolen werd geboren op 31 maart 1914 in Amsterdam. Op ongeveer 10-jarige leeftijd verhuisde hij met zijn ouders en broertjes naar Bussum, Singel 122. Op de Brandsmaschool aan de Graaf Wichmanlaan behaalde hij het Mulo-diploma. Ook bezocht Henk de MTS, de Middelbare Technische School aan de Plantage Muidergracht in Amsterdam. Hij wist daar een gedegen technische opleiding af te sluiten met het diploma werktuigbouwkunde; hij was toen net 22 jaar.

Inmiddels had hij bij enkele bedrijven enige ervaring opgedaan als hulpmonteur in het centrale verwarmingsvak, tegen een uurloon van 5 tot 10 cent. Om niet langer financieel afhankelijk te zijn van zijn ouders begon hij naar eigen zeggen "in jeugdige overmoed" een eigen zaak. Aan de Molenlaan startte hij in 1937 met f 375 geleend geld zijn bedrijfje. Omdat hij technisch zeer bekwaam bleek wilde hij beginnen met het ontwerpen van centrale verwarming.

De werktuigbouwkundige Henk kreeg allengs succes want van een arts in Baarn kreeg hij de opdracht de centrale verwarming te laten aanleggen. Toen hij prijsopgave mocht doen bij een baron in Aerdenhout was ook daar het resultaat dat hij met zijn monteur Hein de Boer de centrale verwarming kon plaatsen. Henk van Joolen tekende en berekende de installatie; de uitvoering werd verricht door monteur Hein en uiteraard droeg ook Henk hierbij zijn steentje bij. Om de reiskosten zo laag mogelijk te houden kregen zij van de eigenaar toestemming om in de kamer van de nog onbewoonde villa te bivakkeren (zie de tekening op de volgende pagina).

Dat niet iedereen direct de voordelen zag van centrale verwarming blijkt uit een brief aan de heer Van Joolen die de bewoner van het huis 'De Doortoghe' in Laren op 13 februari 1939 stuurde.

*"Zeer geachte Heer Van Joolen,
Ik kan niet verhelen, dat ik sceptisch stond tegenover Uw centrale verwarmingsinstallatie met een Aristo-haard als bron, en het was dan ook met een*

Tekening (1938): bivakkeren in een lege kamer van een nog onbewoonde villa.

behoorlijke dosis vooroordeel, dat ik, op Uw verzoek, me naar het Landhuisje in Laren begaf om me van een en ander op de hoogte te stellen.

Wat ik daar zag overtrof mijn stoutste verwachtingen, en toch... en toch... mijn landhuisje was in den winter gebouwd, staat geheel op de ruimte, voelde kil en vochtig aan... zou ook hier een 'Aristo' succes hebben?

Met echt Hollandsche schroom gaf ik U ten slotte opdracht en zie, nog geen drie weken na het proefstoken jubelden wij reeds bij onze 'Aristo'.

Geen kletsnatte ruiten grijzen ons 's morgens meer tegen, in keuken, garderobe en slaapkamers is het thans even behaaglijk als in de suite. Als bij tooverslag is 'De Doortoghe' een knus en gezellig huis geworden.

Hoe gelukkig prijzen wij ons Uw raad te hebben opgevolgd.

Zeker, 't waren een paar wichtige weken, toen Uw blaasbalg in den tuin zuchtte en steunde, maar 't moet ons van 't hart, dat ook die ons niet tegenvielen. Uw geschoolde werklui hebben al 't mogelijke gedaan ons zoo weinig mogelijk last te bezorgen.

Wij danken U dan ook zeer voor Uw correcte uitvoering, voor de fijne afwerking, en zullen, waar noodig, U gaarne bij anderen aanbevelen."

Mobilisatie

De opdracht voor het installeren van de centrale verwarmingsinstallatie in het belastingkantoor aan de Brinklaan kon in 1939 tijdig worden voltooid.

Dat Henk en zijn monteur daarin wa-

ren geslaagd kwam mede door zijn vader. Iedere avond werden de werkzaamheden grondig met elkaar besproken.

Toen brak de mobilisatie aan en werd Henk opgeroepen en daarna als sergeant gelegerd in 't Regthuis' in Muiderberg. In een brief aan zijn vriend Gerrit Salm in Bussum schreef hij op 9 oktober 1939 onder meer: *"Mijn zaak gaat kapot net zoals veel anderen die 't moeilijk hebben. Ik moet eerlijk zeggen, dat wat ik tot voor enkele weken nog als levensdoel voor ogen had, n.l. het verder afbouwen van mijn zaak. Het interesseert mij niet meer en ik aanvaard het zonder er ook maar een oogenblik om te treuren. Het is me onbegrijpelijk hoe de omstandigheden de reacties van een mensch op zulk soort dingen zoo kunnen veranderen..."*

Foto 1939: Henk van Joolen, 25 jaar oud, tijdens zijn militaire dienst.

Daarna werd hij ingekwartierd in Rhoon om na de capitulatie op 10 mei 1940 naar huis terug te keren. Daar probeerde hij zijn beroep als verwarmingsinstallateur op te pakken, maar dat viel niet mee. Want door de oorlog konden goederen, verwarmingsbuizen en andere apparatuur niet worden aan-geleverd. Henk moest zich beperken tot kleinschalig onderhoud.

Tijdens de hongerwinter had Henk van Joolen onverwachts een andere klus want, aldus mevrouw Van Joolen, "Op de binnenplaats werd druk geslagen." Wasketels en vuilnisbakken wist Henk om te bouwen tot noodkacheltjes, een uitkomst voor veel huisvrouwen.

Op 15 maart 1944 trad Henk van Joolen in het huwelijk met de op 20 juli 1916 in Edam geboren Clara Doets. Het kerkelijk huwelijk werd voltrokken in de Doopsgezinde kerk aan de Wladimirlaan in Bussum. Het jonge paar trok in bij zijn ouders aan de Singel 122 Bussum. Uit dit huwelijk werden vier kinderen geboren, drie meisjes en één jongen, Carel; hij zou later het bedrijf van zijn vader overnemen.

De wederopbouw

Na afloop van de Tweede Wereldoorlog moest er veel worden opgebouwd. Henk plaatste vanaf 25 augustus 1945 tot en met 22 september 1945 in de zaterdageditie van de landelijk verschijnende krant Het Parool een advertentie met een steeds wisselende tekst om klanten te attenderen op zijn Technisch Bureau H.M. van Joolen. De eerste advertentie kostte f 15,- en had geen direct resultaat. Maar op de tweede (kosten f 20,-) reageerden een zestal personen die geïnteresseerd wa-

BELANGRIJK NIEUWS voor C.V.-ERS!!

Beschikt U over Centrale Verwarming? Wij kunnen weer vrijwel alle reparaties verrichten aan Uw ketel, buizen en radiatoren of aan Uw oliestook-inrichting. Stelt U zich nog vandáág in verbinding met de centrale-verwarmings-specialisten:

Technisch Bureau H. M. van Joolen,
SINGEL 122, TEL. 5724, BUSSUM. Go2160

BEZIT U EEN OLIESTOOK-INSTALLATIE?

Dan maakt U een goede kans op toewijzing van hulsbrandolie! Maar... laat Uw oliestookbrander na zijn lange rustpoos grondig nazien door onzen specialen oliestook-monteur. Dat bespaart U geld — en ongelukken!

TECHNISCH BUREAU

H. M. VAN JOOLEN SINGEL 122, TEL. 5724, BUSSUM
2323

Wij kennen maar één enkel ding . . . Maar dáárin slaat ons geen sterveling!

En dat is: áánstonds weer het aanleggen en nú het onderhouden van centrale verwarmings-installaties. Onze service behoedt U voor brand- en waterschade. Vraagt inlichtingen bij de specialisten:

TECHNISCH BUREAU

H. M. VAN JOOLEN - Singel 122 - Tel. 5724 - BUSSUM

VOOR ALLEENWONENDE DAMES

is het een veilig en rustig idee, wanneer wij de centrale verwarming geregeld nazien. Voorkómt U schade en ongelukken door vorst, explosies en brand. Stelt U zich nog heden in verbinding met de centrale verwarmings-specialisten:

TECHNISCH BUREAU

H. M. VAN JOOLEN — Singel 122, Tel. 5724 — BUSSUM

ER WAS EENS EEN DAME UIT NAARDEN . . .

Die 't land had aan kachels en haarden.
Slechts centrale verwarming
Vond bij haar erbarming,
Daar die haar veel zorgen bespaarde!

Nog méér zorgen bespaart U zich, wanneer U Uw installatie laat onderhouden door de centrale-verwarmings-specialisten:

TECHNISCH BUREAU

H. M. VAN JOOLEN SINGEL 122
Tel. 5724, BUSSUM

ren in oliestook alsmede enkele nieuwe klanten voor revisie van bestaande installaties. Op dit werk volgde tevens de uitbreiding van een verwarmingsinstallatie. In totaal leverde de tweede annonce voor ongeveer f 500,— werk op. De derde advertentie, waarop onmiddellijk na het uitkomen van de krant enkele nieuwe klanten reageerden, leverde eveneens voor ongeveer f 500,— werk op.

De vierde advertentie, die verscheen op 15 september, en de vijfde advertentie op 22 september hadden weinig succes. Het bedrijf, dat de kosten en de resultaten van de advertentiecampagne in een beknopt verslag bijhield, tekende hierbij aan dat het geringe succes waarschijnlijk samenhang met de op dat moment juist aangekondigde geldsanering. Aan de aardige limerick in de vijfde advertentie zal het in ieder geval niet gelegen hebben:

Er was eens een dame uit Naarden...

Die 't land had aan kachels en haarden.

*Slechts centrale verwarming
Vond bij haar erbarming,
Daar die haar veel zorgen bespaarde!*

Op de zesde zaterdag, 29 september 1945, plaatste Het Parool een advertentie waarin werd gemeld dat het nieuwe adres van Technisch

Foto: Graaf Florislaan 56.

Bureau Van Joolen is: Graaf Florislaan 56.

Toen het jonge gezin deze woning had gehuurd op de Graaf Florislaan 56 kwam geheel onverwacht een oproep voor de militaire dienst. De kans was daarbij groot om naar Indië te worden uitgezonden. Maar zijn verzoek in Nederland te blijven werd gehonoreerd, vooral vanwege zijn kennis. Tijdens zijn militaire dienst moest Henk als chef van de afdeling centrale verwarming projecten uitwerken en aanbesteden, zoals in kazernes en op vliegvelden.

Na de Tweede Wereldoorlog kon ook in de Wieringermeer met de wederopbouw worden begonnen. Omdat daar veel nieuwbouw plaats vond, zag Henk van Joolen het als een uitdaging om daar een vertegenwoordiging te

hebben onder toezicht van de in Middenmeer woonachtige F. Schaafstra. In veel woningen is daar toen centrale verwarming aangelegd. Het was een succesvolle periode. Toch was Henk genoodzaakt zich na ruim twintig jaar terug te trekken.

Niet alleen had Henk van Joolen verstand van centrale verwarming, in 1957 bouwde hij zelfs zijn eigen caravan. In het maandelijks verschijnende blad 'Hobby bulletin' van januari 1958 deed hij hiervan uitgebreid verslag onder de titel: 'Zo bouwde ik mijn caravan'. Een citaat hieruit: "Om de wagen zo laag mogelijk te houden en de stroomlijn zoveel mogelijk te benaderen heb ik het dak hefbaar gemaakt. In geopende toestand kan men dan in de gehele wagen makkelijk rechtop staan, het dak scharniert aan de voorzijde en rust aan de

Foto's 1958: dakje open... dakje dicht.

achterzijde op een klep, die aan de onderzijde scharniert. De beide openingen aan de zijkanten kunnen bij ongunstig weer door middel van losse segmenten geheel of gedeeltelijk worden gesloten. Een en ander vormt een ideale ventilatie-mogelijkheid, ook bij zeer warm weer. De praktijk heeft dit reeds bewezen.”

Carel Marinus (Carel) van Joolen werd geboren op 8 februari 1946. Hij ging op de Koningin Emmaschool aan de Fortlaan naar de kleuterschool, waar hij daarna ook de lagere school volgde. Hij herinnert zich nog de namen van mevrouw Moorman en de heer Bor. Het vierjarig Mulo-diploma behaalde hij op de Godelindeschool in Naarden, waarbij hij zich vooral de heer De Poel herinnert.

Om als scholier een zakcentje te verdienen bracht hij voor slager Bodegraven aan de Herenstraat bestellingen rond. Op de transportfiets met voorop een mand met bestellingen, zag men Carel dan in het dorp fietsen. Carel ging naar de HTS in Amsterdam en behaalde na vier jaar het diploma werktuigbouwkunde.

Om ook in die periode over zakgeld te beschikken deed hij dienst als taxi-chauffeur. Terwijl hij dat vertelt schiet hem een herinnering te binnen:

“Regelmatig moest ik een meneer met de taxi brengen naar een door hem opgegeven adres. Ik was dus niet verbaasd toen ik via de mobilfoon naar dat adres werd opgeroepen. Maar dit keer liep het anders, want niet meneer maar zijn hoogzwangere vrouw moest acuut naar het Majellaziekenhuis. In de taxi kondigde de baby zich bijna aan en niet veel later zag een gezond jongetje in het ziekenhuis het levenslicht. Daarna heb ik zo goed mogelijk de achterbank schoongemaakt.”

Kerstkransjes

Carel herinnert zich nog goed dat hij een keer met zijn vader mee mocht naar villa ‘Quatre Bras’, waar dr. J.L.J. Daelmans woonde. Tegenwoordig staat op de plaats van de villa, op de hoek van de Herenstraat en de Nieuwe ‘s-Gravelandseweg, een appartementengebouw. Het was op Eerste Kerstdag in 1952 toen de dokter Henk van Joolen belde. De centrale verwarming werkte niet naar behoren en juist voor die dag was een aantal familieleden voor het kerstdiner uitgenodigd. Of hij hem uit de nood kon helpen...? En zo kon het gebeuren dat Carel met zijn vader mee mocht om in de kelder naar de ketel te kijken. Vader Henk zocht naar de oorzaak waarbij bleek dat het om een

Contactblad Historische Kring Bussum

Foto ± 1962: de eerste monteur Hein de Boer kreeg een brommer aangeboden ter gelegenheid van zijn 25-jarig dienstverband.

defecte oliebrander ging. Maar het tweetal werd niet vergeten, want de dokter zorgde er voor dat Carel chocolade kerstkransjes kreeg en zijn vader een glas wijn met smakelijke hapjes. Toen ik naar aanleiding van dit verhaal telefonisch sprak met de dochter van dokter Daelmans, herinnerde zij zich dat zij de kerstkransjes uit de kerstboom haalde en die zelf naar de jonge Carel in de kelder bracht.

Inmiddels had vader Van Joolen er voor gezorgd dat voor de kerstdagen de villa verwarmd was. Maar hij adviseerde om daarna de ketel te laten vernieuwen. "De ketel vernieuwen...? Doe dat dan maar, jij weet dat jij mijn volste vertrouwen hebt", aldus dokter Daelmans. Niet lang daarna stelde hij vast dat villa 'Quatre Bras' weer behaaglijk warm was. Dokter J.L.J. Daelmans overleed op 21 maart 1971.

Jaargang 13 nummer 3 (december 1997)

Regelmatig was Carel op de tekenkamer te vinden. Hij vond het een uitdaging om ook te tekenen. Een schets van een woning met centrale verwarming (c.v.) werd op de tekentafel gelegd. Nadat er calqueerpapier overheen was gelegd, deed hij een eerste poging om zo netjes mogelijk de schets met een tekenpotlood over te trekken.

Niet lang daarna toonde hij zijn interesse voor het werk van de monteur en wilde hij met hem mee op pad als hulpe.

Het gebeurde nog al eens dat Carel en zijn zusje Nelleke door hun vader op pad werden gestuurd. Want als de klanten hadden gebeld dat er storing was aan de centrale verwarming, konden de monteurs niet altijd bereikt worden. In die jaren hadden zij nog geen telefoon. Daarom ging het twee-

Foto ± 1955: Carel aan de tekentafel.

tal - ieder op de eigen fiets - naar de monteurs om er een boodschap achter te laten. Carel heeft nog steeds goed contact met hen, met name met Bep Koelink (die destijds aan de Verbindingslaan woonde). En niet te vergeten met Kees Knoppert, die aan de Prinses Irenehof in Naarden woont. Ook heeft Carel nog steeds contact met Gerrit Salm, die bijna dertig jaar als procuratiehouder bij zijn vader werkte.

Door zijn studie kreeg Carel uitstel van de militaire dienst, maar daarna werd hij alsnog opgeroepen. Hij werd gelegerd in kamp Deibel in Den Helder, afdeling luchtmacht. Daar volgde hij een opleiding tot telexist, maar ruim een jaar later verliet hij de militaire dienst. Hij ging toen in loondienst bij de firma Van Elden in Mijdrecht waar hij op de afdeling woningbouw werkzaam was voor centrale verwarming. Inmiddels had hij in Amsterdam zijn diploma verwarmingstechniek behaald.

Enkele jaren later had zijn vader hem nodig in zijn bedrijf. In 1973 trad Carel bij zijn vader in loondienst, waar hij als technicus zijn medewerking verleende. Het bleek al snel dat hij bekwaam was in het tekenen en berekenen van de technische installaties. Toch volgde hij in Gouda nog een applicatiecursus: een aanvullende praktijkopleiding, de zogenaamde GaWaLo-opleiding (gas-water-loodgieten). Vader Henk had vertrouwen in zijn zoon en diens gevolg was de samenwerking goed. Zo konden dus plannen gemaakt worden om het 40-jarig bestaan van het bedrijf te vieren. In 1977 werd het boekje "Warm aanbevolen Van Joolen" verspreid en werd samen met het personeel feest gevierd.

In 1979 bereikte Henk van Joolen de 65-jarige leeftijd en trok hij zich terug uit het bedrijf. Hij wist dat ook na dat moment het bedrijf in goede handen was.

Foto ± 1987: vader Henk en zoon Carel van Joolen.

Toen ik mevrouw Van Joolen naar haar aandeel in het bedrijf van haar man vroeg, stelde zij zich bescheiden op. Daarom vroeg ik het haar zoon.

Carel: "Mijn moeder is vanaf het begin betrokken geweest, mede daardoor had mijn vader veel steun aan haar. Zij beantwoordde tijdens zijn afwezigheid de telefoon maar tegelijkertijd had zij de zorg voor ons, haar vier kinderen. Zij belde de klanten als het weer tijd was voor de jaarlijkse schoonmaak van de c.v.-ketel. Ook zocht zij in het vakblad Cobouw naar namen van architecten om zodoende opdrachten te krijgen. Was er gezinsuitbreiding bij een personeelslid, dan zorgde zij voor een passend geschenk als zij op bezoek kwam. Zij was het die zorg besteedde bij het samenstellen van de kerstpakketten en de paastractatie."

Technicus Dick Heinen verwoordde het bij het 40-jarig bestaan van het bedrijf als volgt: "Meneer Van Joolen verwarmt de huizen. Mevrouw Van Joolen verwarmt de mensen."

De Energie Bus

In 1963 plaatste het bedrijf de eerste aardgasketel in Het Gooi. Jaren later werd de eerste hoog-rendementketel geplaatst.

In 1982 nam Carel een uniek initiatief. Voor belangstellenden die op zoek waren naar een aanzienlijke besparing op de stookkosten liet hij de Energie Bus voorrijden. In de bus waren onder meer zeven hoog-rendementketels geplaatst. Ook kon men er kennis nemen van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van de regeltechniek. Zijn grote inspanning werd beloond met de NEFIT energieprijs.

Jaargang 13 nummer 3 (december 1997)

Eind jaren tachtig ging het ingenieursbureau ook airco's plaatsen in woningen en kantoren. Veel Nederlanders en ook bekende Nederlanders hebben van hun vertrouwen in het bedrijf laten blijken. Uiteraard zijn Carel en zijn personeel daar trots op.

Op zijn vakgebied is Carel van Joolen voorzitter van de VNI afdeling 't Gooi (Vereniging van Nederlandse Installateurs).

Nadat Hendrikus Marinus van Joolen op 29 september 1989 in Bussum was overleden, werd het pand aan de Graaf Florislaan 56 verkocht. Mede omdat Carel aan uitbreiding van het bedrijf toe was. Hij vond een nieuw onderkomen voor kantoor en werkplaats aan de Nieuwe Vaart 44 in Bussum.

Naast zijn drukke werkzaamheden vindt Carel toch tijd voor het organiseren van sportevenementen. Hij is voorzitter van de sportaccommodatie Lange Heul en heeft vijftien jaar het grootste heren softbaltoernooi van Nederland georganiseerd. Ook was hij voorzitter van het jeugdhonkbal.

Bovendien genieten de bewoners van Nieuweroord al bijna tien jaar van een gezellig jaarlijks uitje. Dank zij Carel en zijn mede-clubleden van de Kiwanis beleven zij een prachtige dag. Zittend in 50 vrachtauto's toeren zij door Het Gooi om daarna bij uitspanning Oud Valkeveen gezamenlijk te smullen van pannenkoeken met stroop. De hele colonne wordt begeleid door ongeveer 12 motoragenten.

Het zestigjarig bestaan

Dit jaar viert het Ingenieursbureau H.M. van Joolen BV het zestigjarig

bestaan. Dat heeft het personeel inmiddels ervaren, want diverse activiteiten hebben dit jaar plaats gevonden. Het begon met een smakelijk ontbijt in de feestelijk versierde werkplaats. Een dagje zeevissen vanuit Den Oever stond enige tijd later op het programma. Daarna was er een uitstapje naar De Veluwe. En de kinderen en kleinkinderen van het personeel werden evenmin vergeten. Zij werden namelijk getraakteerd op een gezellige dag in

de diertuin in Amersfoort.

Het hoogtepunt was dat het voltallig personeel en hun vrouwen een week-end hebben doorgebracht in een hotel op Vlieland.

Tenslotte staat het personeel vóór de feestdagen in december nóg een verassing te wachten. Het jubileumjaar 1997 zal bij velen lang in herinnering blijven.

Ina de Beer

Drum- en Showband ViJos 40 jaar

In november 1997 is het 40 jaar geleden dat de Stichting ViJos Drum- en Showband werd opgericht. In het volgende Contactblad zal aandacht wor-

den besteed aan dit nog steeds vitale muziekgezelschap.

Voor u gelezen

Bedevaarten in Nederland

In het museum Het Catharijneconvent in Utrecht wordt van 11 oktober 1997 tot 11 januari 1997 een tentoonstelling gehouden over bedevaarten in Nederland. Bij de tentoonstelling is een boek uitgegeven met dezelfde naam.

Bedevaarten in Nederland vertelt het rijk geïllustreerde verhaal van processies, verhoorde gebeden, verwerkt verdriet en wonderverhalen. Aan de hand van vijf belangrijke Nederlandse bedevortsoorten wordt de geschiedenis van 600 jaar bedevaarten uit de doeken gedaan. Het boek is geschreven door Casper Staal en Marc Wingens en is uitgegeven door de Walburg Pers.

Van Nicolaas tot Sinterklaas

Waar komt het Sinterklaasfeest vandaan? Waarom deelt Sint speculaasvrijers uit en strooit Piet met pepernoten? Dat kan men te weten komen op de tentoonstelling 'Van Nicolaas tot Sinterklaas' in Museum Flehite in Amersfoort.

De tentoonstelling duurt tot 14 december 1997. Geopend dinsdag t/m vrijdag van 10.00 tot 17.00 uur, op zaterdag en zondag van 13.00 tot 17.00 uur. Op maandagen en feestdagen gesloten.